

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: György Jakab Márton könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előfizetési díjak is küldendők.</p>	<p>Megjelenik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adatnak vissza.</p>	<p>FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, ÖGYVÉD.</p>	<p>Nyitottéri cikkek soronként 20 kr-ért közöltetnek. Egyes lap ára 10 kr.</p>	<p>Előfizetési ár: Egész évre 4 frt. (Külföldre) 6 frt. Fél- évre 2 frt. Negyedévre 1 frt. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítottak.</p>
---	--	--	---	--

Az exlex hatálya alatt.

A magyar parlamentben az 1898-ik év 3—4 utolsó hónapjában oly határozott és teljes obstrukció folyt, ennek minden kigondolható és alkalmazható fegyverével, hogy az 1898. év végén az indemnitási és a kiegyezési provizorium nem juthatott törvényerőre.

Pedig ha figyelemmel kísértük a Bánffy kormány ténykedéseit és intézkedéseit, konstatálni kell, hogy a kormány az 1899. évre szóló állami költségvetést még az 1898. évi szeptember hó 9-én a képviselőházhoz be terjesztette, sőt idejében gondoskodott arról is, hogy azon esetre ha a költségvetés az 1898. év végéig tárgyalható nem lenne, az 1899. év négy első hónapjában viselendő közterhekről és fedezendő állami kiadásokról szóló törvény is elkészüljön, mennyiben az erre vonatkozó törvényjavaslatot is 1898. év október hó 14-én bemutatta, és végül konstatálni kell, hogy a kiegyezési provizorium hatályának fenntartásáról intézkedés a kormány által ideje korán előterjesztett törvényjavaslat sem lett az év végéig a képviselőház által tárgyalva.

Ezek szerint kétségtelen, hogy a mai napig még mindig benne vagyunk az exlex állapotban.

Hogy ezen állapotot kik teremtették, azt mindenki tudja, — csak azok nem akarnak róla tudni, a kiknek terhére ezen a magyar alkotmányos életben példátlan eset felirandó: azok az ellenzéki férfiak nem akarják ezen törvénytelen gyermek apaságát elismerni, a kik a kormányelnök

íránt táplált pusztán személyes gyűlöletből nem engedték a törvényjavaslatokat tárgyalni, pedig ezzel nem br. Bánffynak ártottak, hanem az alkotmányunkon ütöttek rést, azon az alkotmányon, melyet ők is a magyar nemzet Palládiumának tartanak, de a személyes harcz hevében és tüzeiben megfeledkeztek arról, hogy nem helyes munkát végeznek s nem az ország érdekében dolgoznak.

Az ellenzéki képviselők nem csak hitték, hanem hirdették is, hogy 1899. január 1-én jönni fog egy földrengés, mely az egész országot alkotmányával együtt eláulyesztja s most, midőn látják, hogy ezen katasztrófa nem következett be, de bekövetkezett a törvényen kívüli állapot, — ők maguk és pártlapjaik is hirdetik, hogy ezen állapotnak véget kell vetni, hirdetik és sürgetik — s ez nagyon helyes és okos dolog is — hogy a mostani állapotban a hazafiaság az, hogy mindenki saját hatáskörében működjen közre a tekintetben, hogy a törvényes állapot állítsanak helyre, hogy a képviselőház teljesítse kötelességét.

Ezen elvnek a hirdetése az ellenzék férfaitól — elkéretten bár, de most is — szép dolog, csak hogy ezt nem mostan, hanem mult év október hónapjától kezdve kellett volna vallaniok, mert jelenlegi törekvéseik úgy tűnnek fel, hogy az újévi állapot miatt egyedül őket terhelő felelősséget magukról el akarják háritani, pedig ugy ezzel, mint az obstrukció létezésének tagadásával csak még fokozottabb mértékben igazolják azon feltevést, mely

szerint cselekvéseiknek jogi következményeivel nem számoltak.

Azonban a fennebbi elv hirdetése nem komoly, mert most meg azon kezdték, hogy ma tiz, — holnap talán 70 név szerinti szavazást követelnek azon kérdésekben, hogy tül-e vagy gyűlés, a mit a ház tart? Ház-e a Ház, vagy képviselőház? Elnök nyitja-e meg az ülést vagy korelnök? Befejezik-e vagy bezarják-e az ülést? s így tovább.

Szent Isten! milyen parlamenti tanácskozás!

A magyar alkotmányt ezt nem érdemelte meg, az alkotmányt ezt az ellenzéknek megbocsátani soha sem fogja.

Indokolatlan volt a lesz a Bánffy személye elleni harcz is, mert kormányzása alatt oly vivmányokra lehet reá mutatni, milyenek pl. a Millenáris ünnepségek vezetése; a híres tiz szobor; a német császár történelmi nevezetességű beszéde; a honvéd hadapród iskolák stb, melyek egyenesen az ő érdemének tudhatók be, s ha még ehhez hozzávesszük azon eltagadhatatlan tény, hogy működéséből határozottan kidomborodik az egységes magyar állameszme megteremtése és megerősítése iránti őszintelen törekvése: — kétségtelen, hogy az ellenzék magatartása a kormányelnökkel szemben igazságtalan is.

A törvényen kívüli állapot azonban az állami kormányzat zavartalan továbbvitelét nem akadályozta meg, mert a kormány alkotmányos felelősségének tudatában megtette az exlex ellen azon intézkedéseket, melyek közjogi, — magán-

jogi, — és alkotmányjogi szempontból a jogfolytonosság fenntartása érdekében adminisztratív eszközök voltak, azóval minden ugy megy most is, miként eddig: — következőleg a képviselőházhoz az 1899. év január hó 7-én beterjesztett kormány-jelentésben foglalt intézkedéseket a miniszterium helyesen eszközölte, melyeket különben is megtenni nem csak jogosult, hanem köteles is volt.

— **Politikai újev.** Itt nálunk Magyarországon általában szokásban van, hogy az egyes politikai pártok újév alkalmával tisztelgnek, mely szokás által egyfelől a pártélet köteleit fűzik szorosabbra, másfelől alkalmat szolgáltat arra is, hogy a pártok általános programját és a politikai helyzethez szabott terveit a nagy közönség előtt is közlé tegyék. Az ilyen pártnyilatkozatok iránt általában mindenkor kíváncsi szokott lenni a közélet iránt érdeklődő közönség, jelen alkalmakkal azonban, midőn az ország helyzete elé aggodalommal tekint minden igaz hazafi, a kíváncsiság kiváló érdeklődéssé fokozódott s éppen ezért szükségesnek tartjuk, hogy a politikai újev alkalmával történetekről röviden lapunk olvasóit is tájékoztassuk. — A szabadelvű párt elnökét, báró Podmaniczki Frigyeszt Szemere Atilla üdvözölte. Beszédében rámutat arra, hogy miként igyekeznek megdönteni az ellenzéki pártok három évtized munkáját, mely a nemzet erősítését és hatalmának gyarapítását célozta. Elítéli azokat, kik a hon alkotmányát veszélybe sodorják és a parlament tekintélyét aláássák. Hangsúlyozza, hogy a többség ismeri kötelességét s egy tapodtat sem tágit arról a pontról, a melynek megvédelmézésére megbízatása, meggyőződése és politikai elvei kötelezik. Végül reményét fejezi ki, hogy a politikai láthatár csakhamar kiderül. — Báró Bánffy Dezső miniszterelnököt gróf Tisza István üdvözölte. Komolyan neveli a helyzetet s rámutat azon súlyos

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Férfi sorsa a nő.

Nagyságos asszonyom!

Mi nagyon sokat vitakoztunk már egymással az emberi természet felett. Mi az, mi összetartja a férfit s a nőt? Létezik-e a két nem között egy ideális kapcsolat, vagy tisztán a vér, a hullámzó izgató véráram az, a mi uralja mind a kettőt?

Emlékezzék rá asszonyom, hogy én mindig azt állítam:

— „Férfi sorsa a nő.“ Ön az ellenkezőt. Az Ön kedvenc írója, kiből mindig a fejemre csitált, Paul Bourget, Dickens, Jókai, az enyéim Tolstói, talán Schoppenhauer is.

Elmondok Önnek egy történetet. Nagyon egyszerű, köznapi kis mese, melyet más alakban kegyed már százszor, ezerszer olvastál, de ennek az egynek az az előnye van, hogy megtörtént.

Higye el, nagyságos asszonyom, csakugyan megtörtént! . . . . .

A Kárpátok hegyláncolatában elrejtve fekszik egy kis fürdőhely. Nevezzzük Tarcsának. El van dugva a világtól. Csak azok keresik fel, kik igazán gyógyulást s nem klimatikus gyógyhely címén nyári multságokat keresnek, kevés vendége is van. A bennlakók, néhány bányatiszt a közeli kőszénbányából, egy-egy szivbajos nő, néhány leánya, kik édes

anyjuk kedvéért kénytelenek itt a nyár egy rövid szakában meghuzódní.

Itt lakott állandóan hosszú idő óta békésen, nyugodt családi életet folytatva Kenéz Sándor bányagazgató. Egy leánya volt, Mariska. Szép magas széke gyermek, alig 18 éves. Szolid, ideális lelkületű teremtés, ki csak szüleinek élt, — no meg két hónap óta völegényének. Mert az a kis karikagyűrű, mely újat diszittette, Solti Kálmán jeggyűrűje volt. Nagyon szerették egymást. Ha a hivatalos órának vége volt, Solti csaknem futott jegyese házához s aztán kart karba öltve, szerelmesen egymáshoz simulva bolyongtak a liget sétányain. Mit beszélhettek? Ugyan mondja, nagyságos asszonyom, mit is beszélhet egy ártatlan tizenöt éves leánya?!

És a leánya boldog volt és az ifju meg volt elégedve . . . . .

Szándékosan tartottam egy kis szünetet. Vártam ezt a mosolyt. Ön azt mondja, ez a kép még épen nem magyarazza meg álláspontomat s ragaszkodásomat Tolstói s Schoppenhauerhez. Ez a kép a Bourgeté. De látja, nagyságos asszonyom, épen ebben rejlik az én igazam. Önök megfigyelik az élet pillanatnyi jelenségeit s ily képek láttára buzdulnak fel s adnak igazat Bourgetnak s irotznak Schoppenhauerértől. Én meg azt mondom, várjuk meg mindennek a végét. A mosolygó derült eget könnyen borítják be homályos fellegek, a szerető boldog csevegése hamar válhatik jajkiáltássá.

De folytatom történetemet. Figyelje meg asszonyom a másik képet is.

Ez a kép is ismerős Ön előtt.

A gazdag Tarnay Magdának nagyon sok udvarlója volt. Nem az a sablonos udvarlás. Magda azzal nem lett volna megelégedve. Gyönyörű halvány piros arczából — mint fényes csillagok ragyogtak ki dióbarna nagy szemek oly odaadással, annyi bájjal, hogy a kire nézett, az meg volt bűvölve.

Nem a junói ternet, nem az alabástrom nyak, korall ajak, e materialis természeti adományok bódították el azt, a kinek volt bátorsága szeméibe tekinteni, hanem azok a ragyogó szemek, az a szűzies tekintet — a ki azokat látta, hitt vakon s rohant bele a — feneketlen örvénybe.

Ismerete Ön, asszonyom, Tarnay Magdát? Én ismertem s talán az egyetlen voltam, a ki igazán megismerte. A vérszomjas tigris, melyet nem az éhség, hanem csupán a vér utáni szomj ragad pusztításra, ölésre, csak halvány mása annak az örült vágynak, mely e lányt vitte, hogy ujjabb s ujjabb rabzolgákra tegyen szert. Senki sem volt neki elég nagy, senki elég kicsiny, hogy kipróbálja rajta szeméinek észvesztő hatalmát.

S a leánya iránti szeretettől elvakult anya annak boldogságát látta a hódoló nagy seregeben s szemet hunyt, nem csak de elősegítette azt a szivtelen játékot, sőt, mint hü sáfár, számon tartotta.

Soha senkinek szóval vagy tettel agít nem adott ez a lány, reményt nem nyújtott,

de a tekintetében benne volt az, a mi a végső végtelékig ragadott mindenkit, a kit balsorsra közelébe hozott.

Magda apjának egyszer az a gondolata támadt, hogy nejét Tarcsára vigye gyógyulni, híven, hogy a zajos városi élet után jót fog tenni leányának is a csendes falusi magány.

Érti-e az összefüggést, asszonyom? Hisz Ön oly okos, oly szellemes! Fel tudja fogni, miért vágyott a bibliai gazdag ember, kinek egész nyája volt, a szegény szomszéd egyetlen bárányára; miért elégszik meg a farkas télen egy-egy megmaradt mezei egérrel, a ki nyáron báránykák husából lakmározhatik! . . . . .

Az udvarlótól körülrajongott Magda előtt új volt az az idillikus viszony, mely Solti Kálmánt Kenéz Mariskát összefűzte. Új, még nem is lett falat volt egy más leányért rajongó falusi gavallér, kinek már jegyese is van.

S rá tekintett . . . . .
Ez a tekintet elég volt, hogy Solti elvezítse az esztét. Kezdte elhanyagolni jegyését s követte Magdát.

Ez eleinte alig mutatta, hogy észrevette — néha — néha ránézett — tudta jól, mily időközben kell ezt tennie — és Soltit vitte ragadta vére s nyilatkozott.

— Szeretem magát, nyujtszon reményt!
— En nem vagyok szerelmes magába, de megengedem, hogy küzdjön érettem.

Am a tekintet, mit az urfira vetett, az ellenkezőről győzte meg azt. Biztatás a reménységre, ígérlet, szerelem minden benne volt a leány pillantásában — de hát nem szólt semmit. Lehet-e őt valamiért felelőssé tenni?

felelőségre, mely a mostani állapotok miatt a kormányra nehezedik. A szabadelvű párt kitart a kormány mellett és hogy a helyzetet ne legyen alkotmányellenes rajta lenni, hogy a parlament felügyelet és a parlamenti ellenőrzés fennmaradjon és a törvényalkotásra irányuló komoly törekvés jövőre néve is nyilvánuljon. Az ország közvéleménye a szabadelvű párt mellett van és azért reményli, hogy minden megtörténik. Rá mutat arra, hogy a parlamentben folyó áldatlan harcok miként vesélyesíteni harmincz esztendő áldásos munkáját. Az ilyen harcok el kell foljtani meg kell ragadni minden alkotmányos fegyvert és eszközt, amely ezen cél elérésére feltétlenül szükséges. A kiegyenlítésnek okvetlen el kell következnie, de ennek olyannak kell lennie, hogy megnyugvást hozson minden téren és eltávolítson minden mérgező anyagot. Bistositania kell a parlament méltóságát, rendjét, munkaképességét, de egyuttal bistositania kell a lehetőség korlátai között a választások rendjét és tisztességét is. A miniszterelnök válaszában kijelenti, hogy a szónok beszédét, melyben a szabadelvű párt programját látja, teljesen magáévá teszi. Kiemeli, hogy az ellenzék részéről jövő támadásokkal szemben hónapok óta összekötött kezekkel állott a párt, azért, hogy az országgyűlés tisztességét fontartás, de most már annyit, a mennyi ennek megakadályozására feltétlenül szükséges meg kell tenni, mert az ország érdeke parancsolja. Igéri, hogy a kormány meg fog tenni mindent, és a parlament munkaképessége helyreálljon és a magyar állam kormányzata és gazdasági háztartása fenakadást ne szenvedjen. A mostani állapotra célozva, elismeri, hogy nagy felelősség terheli a kormányt, de csak két út állott előtte, vagy letenni a fegyvert, vagy pedig saját felelősségére vállalkozni a helyzet fontartására. A kormányának kötelessége volt az utóbbi állapotrta helyeskedni, mert az ország érdeke, a suprema lex, ezt parancsolta. Azt is reményli, hogy az ország közvéleménye ezen lépésüket helyeselni fogja. Végül kijelenti, hogy ő tartja a fegyvert kezében és csak akkor teszi le, midőn letelhet anélkül, hogy ez a párt megrövidülést és sérelmet szenvedjen. — A függetlenségi párt elnökét Kossuth Ferenczet Barabás Béla üdvözölte, mire Kossuth válaszában indokolta a lefolyt parlamenti harcban való viselkedésüket a kijelentette, hogy a kormány eljárása ellen küzdeni fognak minden törvényes és a házasabályok által megengedett fegyverekkel. — A nemzeti pártban Horánskyt Hódossy Imre, Apponyit Horánsky üdvözölte. A hangulat itt is barosias volt a Apponyi beszédében kijelentette, hogy akkor fogják letenni a fegyvert, ha bistositókat nyernek arra nézve, hogy a törvények feltétlen uralma és az alkotmány összes elvei érvényesüljenek. — A néppárt vezérét gróf Zichy Nándort Molnár János üdvözölte. A korlelkőknél, Madarász Józsefnél a különböző pártok küldöttségileg tiszteltettek.

Solti visszaküldte a jegygyűrűt jegyesének, ott hagyta szerény, de szép reményekkel kecsegtető állását, hogy a fővárosba rohanhaszon ott magának egyszerre fényes poszcziót teremteni, hisz Magda mondta — küzdjön érttem! Elhatározta, hogy küzdeni fog Magdát meg czelt nem ér s mikor existenciáját, nyugalmát, csendes boldogságát immár feláldozta — megérkeztek Magda látogatására városi udvarlói.

Magda kaczagva mutogatta nekik új imádóját s azt a széke leányt, ki oly balga volt Soltinak hinni. Hinni, hogy létezik egy ideális kapocs férfi és nő között s nem csupán a vére hajítja mind a kettőt!

Mintegy négy hónappal később Budpes ten jártam. Egy kis kurtakoresmában — jogászokri remiszencziák — vacsoráztam, honnan ép akkor vezetett ki a rendőr egy részeg embert, a ki ott ivott, dorbézolt s midőn fizetésre került a sor, nem volt pénze.

— Még jó neki, mondja a koresmáros, — régi ismerősöm — legalább nem fog az utca sarában hemperegni, ha a rendőr az éjjelre a dutyiba kíséri.

Ránéztem, megismertem. Solti Kálmán volt.

Bocsásson meg, nagyságos asszonyom, hogy untattam e banális történettel. Szeresse ön továbbra is Bourget, Diekenst, rajongjon Jókaiért, csak arra kérem, ha az utcán férje karján sétálva boldogan lát egy embert, a kit tántorogva épen akkor dobna ki a koresmából, ne nézzen rá oly megvetéssel s gondolja meg: „Férfi sorsa a nő.”

Kalocsa—Budapest*)

A múlt év utolsó havában Püspök ur ő méltóságának kegyes intézkedéséből egy kis utat tettem Kalocsa és Budapest felé két ifjusági egyesület belső életének adományozása végett. Kalocsán a jezsuiták vezetése alatt álló főgymnázium Máriakongregációjának felavatási ünnepségeit, Budapesten pedig a *kath. iparos tanoncok otthonát* tekintettem meg.

Nincs szándékom uti rajzot írni, sem pedig a két egyesület irányának, életének részletes előadásába kezdeni. Az előbbivel kicsépezt szalmát hordanék a géphez, az utóbbira nyílik még bő alkalom. Csupán t. olvasóim elé akarom állítani egy-két tollvonással azt a képet, mely a pillanatnyi behatások alatt lelkemben megrajzolódot.

December 7-én d. n. 1 órakor érkeztem Kalocsára. A jó szívű P. Schlick várt az állomásnál s felajánlotta ott tartózkodásom egész idejére a ház vendégszeretettét. Bevállom öszintén elfogultságomat, mikor kiszállva a kocsiból az ország legelső szerzetes rendjének kolostora előtt állottam, egy óriási két emeletes homloképület előtt, melynek sok ága szárnyai két utcát kapcsolnak össze. Lelkem előtt vonultak el a nagy érsek, kiknek bőkezű a jezsuiták betelepítésével új életre kelti a magyar katholicizmust.

A kalocsai gimnázium és konviktus, mint azt egykor Trefort miniszter is kénytelen volt bevallani, első helyen áll az országban. Láttam Budapestén a híres *Ferencz József intézetet* hol egy ifjú évi ellátása 1400—1500 frtba kerül és mondhatom, hogy a kalocsaival nem veresíthat, bármilyen irányban mérjük össze a kettőt. A jezsuiták gimnáziumának felszerelése páratlan. A tanulók száma 520, melyből belköl 130, mindannyia szorgalmas és jóviseletű, mert hanyag rossz gyereket nem tűrnek a páterek. A felügyelet gondosabb és szeretetteljesebb, mint sok szálló háznál.

A konviktus berendezése fényes s a mellett czélszerű. A hálótermek külön kis fülkékkel, a muzeumok modern butorakkal, egy paloz disztermevel felérő nagy ebédlőjük, az ének-játszó- és betegszobák; beteg ifjaknak ápolása előjárók és növendékek közötti bizalomnak üde megnyilatkozása, ének- és egy katonabandával versenyző zenekarunknak működése s egy éven akkor tartott szimpadi próbaelőadás arról győztek meg engem, hogy nem formákkal, humbunggal, hanem egy nevelő intézet átalakító erejével egy életerős rendszer szellemével állok szemközt.

December 8-án volt a Mária-kongregációba való ünnepélyes felvétel. A kongregáció belső szervezetről most bővebben nem szólok, csak annyit jegyzek meg, hogy ez a kitünően szervezett és vezetett társulat a konviktus lelke s alapja a gimnázium jó hírűvének. Nem olyan beletlen dió, nem is afféle vallási nyűg, hanem a keresztény lelki élet fejlődésének valódi gyakorló iskolája. A jelöltekkel együtt 150 tagja van. Az ifjak magaviselet és szorgalom dolgában versenyre kelnek egymással, hogy ki juthasson be előbb a társulatba. A jelöltekkel e napon 20 avatódott föl ünnepélyesen. P. Komárik praesensnek szivességéből reggel 6 órakor a társulat kápolnájában szentmise alatt én magam áldoztattam meg az összes kongregánistákat nagy lelki öröm között. Épültem az ártatlan, szívből jövő devoción. Nyolcz órakor a nagy templomban végzett szent misére az összes tanuló ifjuság bevonult két lobogó alatt. Elöl jöttek a kongregánisták kezükben imakönyvvel, mellükön társulati érdemeikkel szakaszok szerint; azután a többiek külön lobogó alatt, végül pedig 14 fáklyás pompás francia stílus egyházi öltözetben. Igazi diszbevonulás volt. Mire alatt az ifjak gyönyörű gregorián kvartetteket énekeltek a kóruson.

Az ünnepélyes felvétel 11 órakor ment végbe a társulat kápolnájában előkelő közönség előtt. Dr. Boromisza Tibor kanonok intézett a felavatandókhoz lelkesítő beszédet s meghatározott szertartások között tűzte föl a mellékre a hivatalos Mária-érmet s nyitotta át a felvételi díj lomát.

Legmélyebb hatást gyakorolt azonban reám az a jelenet, mikor a jelenlevők közül három fiatal ember lép elő, hogy megújítsák a többiekkel együtt régi fogadalmukat.

*) Mindinkább nagyobb mértékűt élt az érdeklődés a szülőknel a jezsuita nevelő intézetek iránt, de nagyon kevesen vannak, ki annak belső berendezését csak némileg is ismernek. Tájékoztatóul közreadjuk e cikket, mely egyik gyulafehérvári paptanár tollából származik s igen érdekesen vázolja tapasztalatait, észleléseit.

Mindhárman Kalocsáról kerültek fel a budapesti egyetemre s csupán ez ünnepélyre jöttek el ígértüket beváltani. Ezeknek egyike, egy dögzadag ügyvéd fia — Mérey Tibor — beszélt, hogy a budapesti egyetemi hallgatók között is nemsokára létre jön P. Tomcsányi vezetése mellett a Mária-kongregáció.

A tudós páterek közül sokan ismerik Erdélyt. P. Schlicknek a feje, viszonyaik alapos ismeretét tekintve, valóságos káptalan. Örömmel és büszkeséggel volt szavaikból kilenni azt a gyöngéd szeretetet, testvéries vonalmat, mely őket egyházmegyénk papságához köti, hallani azt a sok elismerést, melyben papságunk nyíltszívűségét részesítik, kiemelve jó irányu lelkesedésüket s az idegen-nl szemben megnyilatkozó vendégszeretettét.

Azt mondják, hogy az ebet gazdájáért becsülik. Ez a gondolat villant meg agyamban akkor, mikor a P. Rektornak búcsuzás közben köszönetemet fejeztem ki előzőkeny sziveségükért. A finom lelkű Rektor indokolva felelt. Örövendünk, — ugymond — ha önök közül bárkit is vendégül tisztelhetünk; embereink (t. i. a jezsuiták) Erdélyben annyi szeretetre és jóakaratra találunk, hogy nekünk csak a viszonzás kedves kötelessége marad.

Pénteken hagytam el Kalocsát s még az nap Budapestre mentem, hogy megtekinthessem az *iparos tanoncok otthonát*. Szerzett tapasztalataimmal segíteni akartam Szabó György de rék fiatal kollégámnak, ki Gyulafehérvárt a szegény, magokra hagyott iparos gyerekek részére egy hasonló kis kórt létesített.

Itt láttam csak igazán, hová nyulnak le az egyház működésének alsóbb szálai és hogy a hitélet fejlesztésének önfeláldozó munkájai minő alant kell kezdeni.

Egy fővárosi hittanár Dr. Pokorny Emánuel bőkezű főnrak táulogatásával öszeszedi az iparos tanoncokat, kikkel a jó Istenem kívül tán senki sem törődik. A vasárnapok délutánját, ezt a legveszedelmesebb időt 3—7-ig arra szánja, hogy jó olvasmányokat ad kezükbe, hittanra tanítja, ártatlan játékokhoz szoktatja őket. Hatalmas támasza az egylenek Püspök Urunk nővére Palavicini ögrófnő Ő Excellenciája, ki maga is ellátogat az *otthonba*. Mondhatom, hogy városainkban a papi munka körnek szebb, áldásosabb része alig lehet, mint épen ezekkel a magukra hagyott lelkekkel való foglalkozás. Köszöntésük ez: Isten áldja a tisztas ipart. Örövendtek, mikor megtudták, hogy egyebütt is foglalkoznak sorsunkkal s hogy nem ők a társadalomnak legismeretlenebb alakjai.

Vasárnap lévén benéztem egyuttal a templomokba is.

A szentmisék és beszédek egymást érik a délelött folyamán. Az ájtatoskodók egy része jön, a másik megy. A templomok oly népesek, hogy álló helyet is alig lehet kapni.

Mély csendben, titkos sovárgás szegzi a szemeket a szószékhez, vagy az oltárok felé. Egyik helyen Eszterházy gróf jezsuita rázza föl az alvó lelkeket, másik helyt az esztergomi tudós tanár, a fiatal papi generáció vezére, Dr. Prohaszka Ottokár ragadja magával a hallgatók ezreit.

F. hó 12-én tértem vissza Gyulafehérvárra azzal a meggyőződéssel, hogy a magyar katholicus hitélet folyama emelkedőten van s hogy az abba vezető kis eretek nem egy, de számtalan kéz nyitja meg s vezeti le a lelkek rétegéből. Észlelhető a vallásos élet hullámzása; a megindult áradatban láthatók evezésre termett alakok, kik abban keresik dicsőségüket, ha párányi munkakörben is fáradozásuk gyümölcsait feltehetik naponként abba a nagy hajóba, melynek kormányosa — Jézus Krisztus.

Dr. Fejér Gerő.

A megyei közigazgatási bizottság üléséről.

Csik-Szereda, jan. 9.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága ez évi első ülését ma tartotta meg Mikó Bálint főispán ur elnöklete alatt, mely 6 tagnak a decemberi törvényhatósági gyűlésben lett újra választása folytán egyuttal alakuló gyűlése is volt a bizottságnak.

Miután a bizottság megalakult, következő választmányokat küldötte ki kebléből:

a) a fegyelmi választmányba a főispán elnöklete alatt kiküldötte rendes tagokul: Szabó Gézát, Papp Domokost, Dr. Fejér Antalt és Nagy Sándort; póttagokul: Nagy Józsefet és Molnár Lajost.

b) a gyámügyi felelbiteli bizottságha ugyancsak főispán ur elnöklete alatt Nagy Józsefet, Györfly Ignácot rendes, Rancz Jánosot póttagul. Ezen választmánynak hivatalból tagjai: az alispán, főjegyző, árvaszéki elnök és tisztügyész, továbbá a főispán által kinevezett tagjai ifj. Molnár József, dr. Fejér Antal és Lázár Domokos.

c) a hörtönvizsgáló bizottságha kijelöltettek: Becze Antal, Mihály Ferencz, Lázár Menyhért és Nagy József. A bizottságnak hivatalból tagjai dr. Veres Sándor főorvos, dr. Dobribán Antal és dr. Bardocz Gyula járásorvosok.

d) az erdei kihágási másodfoku bíróságha főispán ur elnöklete alatt kiküldettek: dr. Fejér Antal, Nagy Sándor, Nagy József, ifj. Molnár József rendes; Lázár Menyhért, Bartha Ignác és Györfly Ignác póttagokul.

e) a pót- és utadó elleni felszólamlási küldöttségbe beválasztottak: Molnár Lajos, dr. Bocskor Béla, Bójhly Endre és dr. Fejér Antal.

f) a tanítók és tanítónők nyugdíjba lépésének szükségességét és jogosultságát megállapító bizottság tagjaiul a kir. tanfelügyelő elnöklete alatt: Mihály Ferencz és dr. Fejér Antal. Ezen bizottságnak hivatalból tagja a megyei főorvos.

g) a közigazgatási erdőrendészeti bizottságha titkos szavazattal megválasztottak és pedig elnökül: Mihály Ferencz, helyettes elnökül: Nagy Imre, rendes tagul Nagy Sándor, szakértő kültag Kóváry László erdőmester;

h) a javító-intézetbe küldendő és feltétlenül szabadságotlanó fegyenczek ügyeinek elbírálására hivatott bizottságha kiküldettek: Becze Antal és Györfly Ignác;

i) a mezőgazdasági munkaadók és munkások közötti jogviszonyokból származó ügyek másodfoku elbírálására hivatott albizottság tagjaiul megválasztottak: Nagy Sándor, dr. Fejér Antal, ifj. Molnár József és Nagy József rendes, Lázár Domokos, Györfly Ignác, Rancz János és Bartha Ignác póttagokul.

Ezután az egyes szakelőadók olvasták fel az általuk képviselt közigazgatási ágak mult havi menetéről szóló jelentéseiket, melyek különös fontossággal bíró mozzanatoknem tartalmazván, tudomásul vettettek; a pénzügyigazgató jelentéséből azonban kiemelendőnek tartjuk, hogy a mult december havában az egyenes adóknál 6264 frt 1 krral, a hadmenetességi díjknál 806 frt 45 krral az a bélyeg és jogilleteknél 383 frt 86 krral kedvezőtlenebb eredményt értett el, mint a megelőző 1897 év december havában; míg a fogyasztási és italmérségi adókból 1764 frt 33 kr és a dohányjövédékből 736 frt 29 krral kedvezőbb volt a bevétel.

A folyó ügyek közül megemlítendőnek tartjuk a következőket:

Bélbor község előjárósága a községben egy pósta hivatal felállításért folyamadván, a kérés ajánlóltag a pósta és távirda igazgatóság-hoz felküldetni határozottatott.

Borszéki Wild Károly anyakönyvvezető helyettes lemondását a bizottság tudomásul vette s a belügyminiszternél javaslatba hozta, hogy miután Borszéken eme tiszt betöltésére alkalmas egyén nincs s az anyakönyvvezető hivatásának csak állandó munkás tartásával felelhet meg, a helyettes tisztelet díja is az anyakönyvvezetőnek kiutaltassék.

A gyimesi érdekelte lakósságnak a hidegség szadánál a Tatos folyón át való közlekedésre egy hidépítésre iránt beadott s a kereskedelmi miniszter által megfontoltás tárgyává tett kérése folytán az államvasutak, a három gyimesi község és a faipar telepek képviselőivel együtt a helyszínen tárgyalás megtartása rendeltetett, s annak vezetésére Mihály Ferencz küldetett ki.

Várady Dénes gy.-várhegy-salamási körjegyző hivatali hanyagság s több nemű más visszaélésekért hivatal vesztésre ítéltetett s az összes ügyiratok a fennforogni látzó hivatali síkasztás iránti büntető eljárás megindítása végett a helybeli kir. ügyészséggel közöltetni határozottatott.

Ezek és más közmunka és adóügyek le-tárgyalása után a gyűlés véget ért.

Szeredai élet.

A kaszinó kezdő évi virágkorát.

A kaszinó kezdő évi virágkorát. Nem csupán egy-egy tarokk vagy kalabriasz partie színhelye ma már, hanem az, a mi a tulajdonképeni célja: a társas élet központja. Legalább erre látszik mutatni ama rendkívül kedélyes vacsora, mely e hó 5-én tartott a kaszinó vezető férfainak farsadozásából, no meg a jelenlévő hölgyek jószívűségéből.

A vacsorához ugyanis a bort — s ki ne tudná, hogy a kaszinónak kitűnő bora van — a kaszinó szolgáltatta, de a vacsora a maga harapni való mit-voltjában a hölgyek adományából gyűlt össze, kik természetesen maguk is részt vettek a versenyt mutattak a férfiakkal.

Ott láttuk a kaszinó tagjait csaknem teljes számban, köztük Mikó Balint főispánt, Becze Antal alispánt, a kaszinó elnökét Gyárfás Lászlót, a kir. törvényszék elnökét stb. stb.

A hölgyek közül megjelentek: Beczo Antalné, Élthes Jakabné, dr. Fejér Antalné, dr. Fülöp-Sándorné, Hajós Karolyné, Kovács Antalné, Mihály Ferenczné, Nagy Imréné, Nagy Sándorné, Papp Domokosné, Szász Lajosné, Szokolay Istvánné, dr. Veress Sándorné.

Nem udvariasságból soroltam fel a hölgyek névsorát, hanem illusztrálásul annak, mily széles körben elterjedt az eszme, összehozni a társaságot egyszer-egyszer a kaszinóban. Sa mint halljuk, tervbe is vette a kaszinó vezetősége, hogy legalább minden két hétben rendez egy-ilyen összejövetelt s ha nem is sikerül mind oly kitűnően, mint ez, egy-egy kellemes estével mindenesetre szaporítani fogja a farsangi emlékek számát.

Ma egy óráig, holnap csak tizenegyetig: fődolog: Mulassunk jól!...

Színház.

Mondhatom jól kezdődik a farsang, sem állandó színházunk, sem színtársulatunk nincsen s mégis színházba járunk. Valóban ki-fogyhatatlan a mi kedves közönségünk az összejövetelek rendezésében, még le sem zajlottak teljesen a „hal, hecken, vad és fánk“-estélyek, már akadnak élelmerek, kik arra is kiterjesztették gondoskodásukat, hogy a közönség egy színi előadás gyönyöreiben is részesüljön.

Színlelőadás? Első pillanatra nagyon merészen tűnik fel ez a vállalkozás, mert legjobb tudomásunk szerint a főváros művésznői és művészei az elmúlt napokban nem szerencsétlítették városunkat látogatásukkal, sőt még a tatari gróf sem engedte át saját társulatát nekünk egy estére — legalább ilyen érdekes ujdonságokról a saját, külön és eredeti tudósításokban bővelkedő és a legfrissebb hírek szállításában páratlanul álló „Csiki Lapok“ mult heti száma egyáltalán nem tett említést — s hogy mindezek dacára sikerült a farsadhatlan, gondos rendezőségnek a szemek és lelket egyaránt gyönyörködtető s eredményben fényes sikert feltűntető „színelőadást“ bemutatni, ez ugyfelül a rendezőség és másfelől azon kiváló egyesek érdeme, kik elismerésre méltó buzgalommal, kitartó fáradsággal és áldozatkészséggel egymással versenyezve működtek közre a játékonny ezél érdekében, hogy a közönségnek feledhetlen benyomása, kellemes estét szerezzenek. Nem csak a köteles udvariasság, mely műkedvelők játékának megbírálásánál mérvadó szabály követelményeként áll fenn, de a valódi őszinte elismerés hangján ismételtük és hangsúlyoztuk, miként a „Proletárok“ és „A czíria nyomorúság“ szerzőjének Csiky Gergelynek „A jó Fülöp“ című három felvonásos, életből merített, társadalmi vigjátéka műkedvelők részéről jobb és kiválóbb előadásban — a mint azt f. hó 7-én szombaton este a „Csillag vendéglő“ nagytermében felállított színpadról észlelni volt alkalmunk — sehol sem mutatott be.

A mindnyájunk által őszintén felkarolt „csik-szeredai oltár egyet“ iránt nyilvánulól érdeklődés imponázás szép és nagy számu közönséget vonzott az előadásra. Már 7 óra előtt száz meg száz színi hang, szobnél-szebb női tolelte és kellemetes tolongás tette kellemesé a teremben a sokadalmet s boldog volt az, ki helyéhez könnyen férhetett. A percek teltek, lel-lel zug a várakozás moraja, sőt olykor-olykor egy-egy nyugtalan tapsoló is életjelet ad ama kellemes izgalomról, mely olyankor fogja el az embert, midőn tudja barátjáról avagy jó ismerőséről, hogy az lámpalázzal küzd s mialatt a közönség feszülten várakozik a teremben, a színpadon s a culliszszák mögött mozgó alakok szivdobogást kapnak, az előadás kezdetét jelző csemettyű hangja vészhangként kong fülükben, a függöny lassan felgördül, a színpadon egy-két másodpercig halotti csend honol s a feltett siker már-már kockázatva van, midőn a közönség sorralban frenetikus taps hangzik fel, mely a pillanatnyi lámpalázzal küzdő műkedvelőben életerőt és bátorságot önt, megkezdi a szerepét eleinte látványozott hangon, utóbb nagyobb hévvel és bátorsággal, úgy hogy mindnyájunkat magával ragad. Körülbelül ez az érzés hathatott át mindnyájunkat, midőn „A jó Fülöp“ alakját megtestesítve láttuk a színpadon. Nem tulozunk, ha azt állítjuk, hogy Szatmári Sárka k. a., Matildja k. a., Adél-ja, Riazner Ödön ur „Hernádi Fülöp“-je és Pototzky Pál ur „Góth Mátyas“-a úgy gondos és előkelő játékok mint alakítás tekintetében oly művészi magaslalon állott, hogy bármely nagy városi színház hívtatásos tagjainak is dicsőretére vált volna. Ha pályát nem tévesztettek volna, bármely előkelő színház szerződésére számíthatának, jutott is bővön nekik a megérdemelt elismerés és tapsokból.

A naiv leánykának „Klára“ szerepében Kozma Viktoria k. a. nagyon pompás volt, ép oly jól és ügyesen markirozta a „Marcsa szobaleány“ szerepét Szatmári Olga k. a., kár azonban, hogy a szerep kicakke volt.

Az előkelő, nagyvilági hölgyeknek legfinomabb árnyalatát rendkívül szép alakításban láttuk személyesítve Pototzky Antalné urn „Vathay Ottli“-jában, valóban megérdemelte a gyakran meg-megújuló tapsokat.

Vass Lajos ur „Vathay Béla“-ja, Gózy Péter ur „Váradai Ottó“-ja és Csibertics Imre ur „Déri Andor“-ja pompás alakítások voltak, eleinte indisponáltaknak látszottak, később azonban nemes hévvel és tüzzel oldották meg feladatukat, úgy hogy előkelő és diszkrét játékok mi kívánni valót sem hagytak fenn.

Az előadás egyáltalán a legjobbakk közé sorozható, ha valaha, úgy ez alkalommal babért érdemelt volna a derék műkedvelők. Egyébaránt a mi késik... nem mulik! Az előadást kitűnően sikerült táncmulatság követte, mely reggeli 4 óráig tartott.

Előfizetési felhívás.

A „Csiki Lapok“ 1899-ik év első évnegyedére előfizetést nyit az eddigi előfizetési árak mellett:

- Egész évre . . . . . 8 korona (4 frt.)
- Félévre . . . . . 4 korona (2 frt.)
- Negyedévre . . . . . 2 korona (1 frt.)
- Külföldre : 12 korona (6 frt.)

Ugyanezen alkalommal tisztelettel felkérem azokat, kik az előfizetési díjakkal hátrálékban vannak, hogy a hátrálékos összegeket kiadóhivatalunkhoz (György-jakab Márton könyvkereskedése) beküldeni sziveskedjenek.

A „Csiki Lapok“ kiadója.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Személyi hírek.** A Csiki Lapok munka társa gyanánt szerencsések voltunk még megnyerni dr. Kánya János ügyvéd urat is, a kinek neve a már közölt névsorból tévedésből kimaradván, azt ezennel sietünk tisztelettel kiegészíteni.

— **Uj polgármester.** Székely-Udvárhely város polgármesteri székébe új ember állt dr. Gyarmathy Dezső személyében. Az új polgármester megjelenése a város igazgatásának élén, egy új korzak kezdetét jelzi, mert dr. Gyarmathy Dezső nem csak Udvárhely városában, hanem az egész megyében egy általánosan kedvelt és tisztelt férfi, a kinek szép tehetősége és kellemes uri modora biztosíték arra, hogy Udvárhely város minden tekintetben haladni fog. Őszintén gratulálunk az új polgármesternek és a város közönségének is.

— **Pápai kinevezés.** Kovács Ferenc marosvásárhelyi apátplebánost a pápa Majláth Gusztáv gróf erdélyi püspök ajánlatára pápai prelátussá nevezte ki. Az új prelátus egész Erdélyben előnyösen ismert s egyike az erdélyi papság legképzettebb s legrokonszenvesebb tagjainak.

— **Uj metropolita.** Metianu János aradi gör. kel. püspököt 1898. december 31-én nagy-szebeni érsek-metropolitává választották meg. Az új egyházfejedelem Brassó mellett Zernest faluban született. Apja földbirtokos volt, a ki fiait gondos nevelésben reszesítette. Középsikolai tanulmányait a Brassói gör. kel. főgimnáziumban, míg a theológiát Nagy Szebenben végezte. Mint kitűnő képzettségű pap rohamosan haladt előre. Már fiatal pap korában zsinati, majd kongresszusi taggá választott. Országgyűlési képviselő is volt míg 1865 ben nagy-váradai vikárius s ugyanezen évben aradi püspök lett, honnan az érseki székbe jutott. Az új metropolita jelenleg 72 éves, de munkabíró főpap.

— **Kinevezések.** A m. kir. pénzügy-miniszter Salamon Árpád csik-szeredai m. kir. adóhivatali ellenőrt a szamosvári adóhivatalhoz, hol több ideig mint ellenőr is szolgált, adótárnokká nevezte ki. — Az igazságügy-miniszter Márton Imre kezdi-vásárhelyi kir. tiszéki joggyakornokot a csik-szeredai kir. járásbíróshoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Áthelyezések.** Az igazságügy-miniszter Balázs András gyergyó-est-miklósi kir. járásbírószéki irnokot a csik-szeredai kir. törvényszékhez helyezte át. — A m. kir. igazságügy-miniszter Gózy Péter csik-szeredai kir. járásbírószéki aljegyzőt a helybeli kir. törvényszékhez helyezte át.

— **Esküvő.** Lakatos Kálmán kézdi vásárhelyi adókönyvelő f. hó 8-án vette el: Árhöz Csik-Karcsfalván Lakatos Etelka kisaszozonyt. A násznagy tisztelet Székely János szarhegyi igazgató tanító és Bence József kézdivásárhelyi birtokos teljesítették. Az új pár az anyakönyvi hivatalból a csik-karcsfalvi díszes templomba vonult, a hol a szép frigyét egyházi-lag is megáldották. Az esketési szertartás lefolyása után a násznép Rancz János csik-karcsfalvi plebános vendég szerető házána! gazdag lakomához állt, a hol talpraesett pohár-köszöntőkben kívánták szerencsét az új párnak.

— **Jogász bál.** A kolozvári Ferenc József tudomány egyetem jogi fakultásának hallgatósága folyó évi február hó 6-án a kolozvári nemzeti színház helyiségeiben zártkörű jogász bált rendez. Lady Pátronessok: Bőllőnyi Józsefné és Gajzágó Antalné. Védnökök: Barcsay Domokos, gr. Bethlen Bálint, gr. Bély Kálmán, Fekete Gábor, Gaál Gyula, Gajzágó Manó, br. Incedy Ádám, Hegedűs Sándor, br. Kendeffy Gyula, Kozma Gyula, gr. Lázár István, Palkovics József, Szacsvay Sándor, Szvacsin Géza, gr. Teleki Károly, gr. Wass Béla. A számos tagból álló rendezőség élén, mint elnök Veress Zoltán, mint alelnökök: Gaál Elemér és Rettégi László állanak.

— **Lőnhart Ferencz földi maradványainak végleges elhelyezése.** Lőnhart Ferencz, Isteben boldogult erdélyi püspöknek a kathedrális sirboltban ideiglenesen elhelyezett földi maradványait mult hó 30-án szállították át a piskii díszes sirboltba. D. u. 5 órakor ft. Mailáth Gusztáv gr. erdélyi püspök nagy segédlettel „Liberia“-t mondott elődjének lelki üdvéért a székesegyház kriptája előtt, hol a székeskáptalan, a központi papság, tanárok és szépszámu közönség valának egybegyűlve. A Libera elhangzása után gyászkocsira emelték a koporát s harangok zugása mellett indult a nagy halott végaó útjára. Nyugodjék békeségben!

— **Halálozás.** A mult részvétellel értesültünk, lesújtó hírt hozott e hó 7-én Csik-Szeredában lakó öz. Szwoboda Jakabnak egyházszavú távirat, mely Szwoboda Jakab jeles képzettségű bányatiszt flának hirtelen halálát tudatta. A korán elhunyt fiatal egyévi önkéntesi szolgálatának lerovása után alig egy évvel ezelőtt nyert állandó alkalmazást Rézbányán a kincstári bánya hivatalnál, kihez a szegény özvegyanya a legszebb reményeket fűzte.

— **Uj takarékpénztár.** Bőkezád községében a mult év végén 20000 forint alaptőkével takarékpénztár alakult, mely működését folyó évi január hó 1-én meg is kezdte.

— **Hamis tizforintos.** A parajdi csendőrség megkereste a helybeli csendőr kerületi parancsnokságot hogy az ottani sóhivatalnál Szabó Albert csik-madefalvi lakos hamis tizforintossal fizetett. Szabó azt adta elő, hogy a hamis bankjegyet Kaszner Benjám csik-madarasi sónagárdától kapta, kinek 6 sőt szállított. A helybeli csendőrség rögtön megindította a nyomozást s kihalgatta Kaszner ki beismerte hogy ő Szabó Albert csik-madefalvi fuvarosnak 1898 december 21-én 363 frtot átadott, de neki tudomása nem volt, hogy egy közülök hamis és nagy pénzforgalma miatt azt sem képzelteti honnan került ki. S miután összes pénzkészlete közt több hamisítványt nem találtak, az 1 drb. korpusz deliktit a csendőrség jelentés mellett a kir. törvényszéknek beszoalgattatta.

— **Szilveszter estély Gyergyóban.** A gyergyóestmiklósi korcsolya egyetel december 31-én szilveszter estélyt rendezett, mely ugy anyagi-lag, mint erkölcsileg fényesen sikerült. Az estély Andránszky Jenő „Katonásan“ című vigjátékával vette kezdetét, melynek szereplői, de különösen Caergő Lenke (Jolán) és Szentpétery Janka (Olga) kisaszonnyok kedves és kiváló játékaikkal mihótán kiérdemelték a közönségnek zajos taps viharokban nyilvánított meglegedését. Színelőadás után kezdetét vette a táncs, melynek a reggeli órák vetettek véget, Bevétel volt 105 frt.

— **Karácsonyi ünnepély.** Lélekemelő ünnepély folyt le a karácsonyi ünnepek (december 25—26—27.) és közkívánatra Szilveszter estéjén is a csik-mindszenti róm. kath. iskola egyik tantermében. Wáger Ferencz kántor-tanító vezetésével mellett 15-életű iskolás növendék bethlehemi pástorjátékok adott elő színpadon és pedig meglepő precizitással. Az összes jövedelem 26 frt 93 kr. a költségeket leszámítva, tiszta jövedelem 91 frt. 33 kr. volt mely összeg a Jézus szent szív szobor czéljára lett fordítva.

— **Szilveszter estély.** Gyergyó-Ditróban a korcsolya egyetel választmánya a központi iskola dísztermében az év utolsó napján színi előadással, tombolajátékkal és táncszal egybekötött Szilveszter estélyt rendezett. Flipper és Nobler 1 felvonásos vigjátékok derék és gyakorolt műkedvelők előadásában láttuk. Dr. Szathmáry István és László István díszretrre méltó játékban kitűnő alakokat mutattak bo s biztosították a darabnak élvezetes voltát. A közönség többsőr megtapallta s végül kihívta őket. Az estélyly iránt már előre érdeklődött a közönség s ezen érdeklődés szép eszámú publikumot vonzott, mely a nagy termet szűfolaig megtöltötte. Hosazu névsort kellene leírni, ha számot akarnánk adni a sok szép hölgyről, kik méltó díszet, tündérei voltak az estélynek. Más kösségekből is többen részt vettek, kik bizony-nyára es alkalommal is meggyőződtek, hogy a

ditrói mulatságokon természetesen, őszinte hangulat uralkodik a s táncos fiatal emberek az estély jó sikerében keresik dicsőségüket. Az első nyegyet két kolonban 60 pár táncolta. A sikerült mulatság, a jó kedv sokáig együtt tartotta a mulatókat. Az új évek első hajnalát már jeleste az óra, mikor a közönség általános boldog újév kívánata mellett eloszlott.

— **Csöd.** A csik-szeredai kir. törvényszék mint csödbíróság Lázár Árpád csik-rákosi és Govrik Gerő csik-menasági kereskedők ellen saját kérelmükre a csödtét elrendelte.

— **Erdősítési jutalomdíjak.** A földmívelési miniszter 1898-ban pályázatot hirdetett volt oly erdősitések megjutalmazására, melyek közgazdasági tekintetből a legérdemesebbeknek fognak találni. Az e czélra kitűzött 6 nagy-és 6 elismerő jutalmak közül kettőben két csik-megyei község is részesült, nevezetesen a másodrendű nagy jutalmat 800 koronát Csik-Szépvis községnek, ugyancsak a másodrendű elismerő jutalmat 200 koronát Csik-Szt-király községnek adományozta. Ezekon kívül 100—100 korona kisebb elismerésben részesültek Borzsova és Szt-Simon községek.

— **Emberölés vívókarddal.** Sopronban szörnyű szerencsétlenség történt, a melynek egy fiatal honvéd főhadnagy az áldozata. Két soproni honvédtiszt, Szabóky Andor hadnagy és Murvai Dénes főhadnagy a kaszárnyában a kardvívásban gyakorolta magát. A főhadnagy lazán kötötte föl fejére a védő drótkosarat, de nem törődött vele. Egyszerre bajtára heves rohamot intézett ellene és tompa vívókarddal nagyot nem védte meg a lazán felkötött fejedő: Szabóky hadnagy kardja véletlenül beférkezett alatta és végig csuszva az arcon, hegye belefuródott a főhadnagy szemébe. A szerencsétlen katonatiszt, arcát előlötötte a vér. Azonnal összeesett, a kard szemén keresztül az agyvelejét érte és a főhadnagy földalról szélütést kapott. Orvos rögtön volt kéznél, de mindhiába, Murvai főhadnagy két óra mulva belehalt sebébe. Észméletét egy pillanatra sem kapta vissza. A fiatal katonatisztet, kinek nálunk Csik-Szeredában is rokoni összeköttetései vannak s kit itt is sokan ismernek, nem csak a tisztikar szerette, hanem a soproni előkelő társaság is. Tragikus halála nagy részvétet keltett. Erdélyben lakó szüleit az ezredes táviratban értesítette a szerencsétlenségről.

— **Vörös himlő járvány.** Csik-Tapolcrahoz tartozó fészópataki malmoknál lakó Jakab András molnár három gyermeke 1898 december hó végén vörös himlőben megbetegedett. A beteg gyermekekhez orvos nem hívatott, de a csendőrség figyelmessé lett rá s értesítette, a felselki járás főszolgabíráját. Nagyon helyén való az ily veszedelmes járványt még csirájában elfojtani, nehogy az elhanyagolás miatt veszedelmes árannyokat öltösn.

— **Rendelét a patkánymérgekről.** A belügyminiszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben elrendeli, hogy ezental a kártékony mezei állatok elpusztítására alkalmas mérge (arzenikum, strichnin, fosfor sth.) csak az elsőfoku rendőri hatóság engedélyével bíró egyéneknek szolgáltatható ki, ami „kiszárja azt is, hogy ilyen czélra mérgek a gyógyszerészek által orvosi vagy állatorvosi rendvényekre külön hatóági engedély csatolása nélkül kiadassanak.“ Az a gyógyszerész, vagy kereskedő, ki e mérgeket rendőrhatósági engedély nélkül is eladja, kihágás címén 15 napi elzárás és 100 frtig terjedő pénzbüntetésben részesül. Valóban ideje volt már ezen intézkedésnek, a számos baleset és szerencsétlenség után, melyeknek eddig folyton ki voltunk téve.

— **Szülői gondatlanság.** Csak nem napi esemény számba megy Gyergyóban a szülői gondatlanságból származó gyermek halál, úgy hogy Gyergyó-Szentmiklósi vizsgáló bírójának majdnem minden héten egy napot a gondatlan asütlőknek kell szentelnie. Mult év karácsony ünnepein gyergyószarhegyi Kolosár Jánosné két kis gyermekét felügyelet nélkül hagyta a szobában, a köselli szomszédba távozott, mi alatt 3 éves kis leánykája az ugynevezett gócs aljára felült melegedni hol rubája tüzet fogott, a mig anyja hasa érkezett porrá égett és meghalt. A gondatlan anya ellen a vizsgálat megindított.

— **Ismeretlen tettes.** Jáni Istvánné Gyimeafelölökön újév estéjén meg megfejté egyetlen tehént, de nem zárván rá az istálló, reggel azon vette észre, hogy eltűnt. A csendőrség a káros ösvegy panaszára nyomozza is erdet a tettest, de semmi jel sem maradván hátra, mi utbaigazításul szolgálhatna a tettes kiléte iránt, bis azt mindaz ideig hiába.

— **A gyimeai belépcő-állomás meglepő forgalma a mult évben.** A gyimeai belépcő-állomás vesetője össesállította a multévi államrendőri mossanatokról szóló statisztikai kimutatását, melyből megtudtuk, hogy 1898-ban különféle igazolványokkal és pedig: a. 5 napos határszéli igazolvánnyal kiment Romániába 4200 viassajóti 3939 egyén b. 15 napos utóvéllal kiment

16470, vissza jött 12164 egyén; c. rendes utlevéllel kiment 1726, vissza jött 1726 egyén; d. határőrvonal járattal kiment 22, vissza jött 22 egyén, vagyis összesen kiment 21418, visszajött 17842 egyén, távol maradt 3665. A mint ezen számadatokból látható, a kimaradtak nagyobb kontingensét a 15 napi érvénnyel bíró utlevelek szolgáltatták. Ezeket azonban nem lehet a végleg kimaradtak közé számítani, mert egy része vagy szolgálatra, vagy hosszabb, rövidebb ideig tartó munkára maradván benn, az illető konzultációk után szoktak folyamodni rendes utlevélért a további benn maradátsá; a más része pedig érvényt veszített utlevélével nem mervén a rendes uton haza térni, a rejtett utakat választja haza utazására előbb utóbb valamennyi vizitátér. Tehát az a nagymérvű székely kivándorlás és külföldöni letelepedés, mit a nyílt oldalról hangoztatnak, inkább mese, mint valóság.

Véletlen halál. Igen gyakori az eset, hogy a háromszék-megyeri papolci fűrészgárba tóduló csik-megyeri munkások közül részben a gondatlanság részben a vigyázatlanság áldozatát követel. A múlt évben is három munkás letelepült a papolci temetőben s ezek között december végén csik-szt-domokosi Veress Ferencz 45 éves egyén szaporította a szerencsétlenül jártak számát, a ki két társával egy nagy tönköt a meredek oldalon leeresztési akarván, lába elcsuszamlott, s földre bukott és mielőtt felállhatott volna a megindult tönk testén keresztül garult s oly súlyos sérüléseket okozott rajta, hogy azonnal meghalt.

Két macskó veszedelme. A vadász ember ügyességének és bátorságának ritka tanújelét mutatta be Gyimesbükkön Bálint József csángó, a ki e hó 4-én Tarhavason egymagára vadászván, két medvére bukkaat s alig 5 percnyi időközben egy-egy jól irányzott lövéssel mindkettőt leterítette, s azoknak bőrét diadal érzettel mutatta be az alispáni hivatalnál a 16 frt jutalmi díj megkapása végett, a mi neki legott ki is fizettetett. Ezzel egyidejűleg megemlítjük, hogy biztos tudomásunk szerint Csik-megye területén múlt évben 28 medve, 11 farkas és 6 hiúz pusztított el, melyekért a vármegyei közigazgatási szükségletek tevéseére kiutalt állami javadalmazásból 291 frt lett a vadak elejtői részére kifizetve.

A szalmafedelek eltávolítása. A vármegyének az 1895 évben alkotott s miniszterileg megerősített szabályrendelete az összes szalma fedeleknél 3 év alatti eltávolítása iránt intézkedett. Minthogy a kitűzött 3 év lejárt a nélkül, hogy a szabályrendelet emez intézkedése az érdekeltek által foganatosított volna, — a mint értesültünk — a vármegye alispánja a szolgálóságok útján közhírré tenni rendelte, hogy ez évi június hó 1-én túl a szalmafedelek kivétel nélkül hatóságilag elfognak távolítani; miéрт is igyekezzék minden gazda most a térfolyamán a fedőanyagot úgy beszerezni, s az enyhébb idő beálltával a fedeleket minden további felszólítás nélkül úgy kicserélni, hogy a hatóság ne legyen kénytelen június 1-én túl kényszer eszközöket alkalmazni.

Tűz gondatlanságból. Nem épen kedves újvívi ajándékot szerzett magának gondatlansága által Kórodi András csik-tusnádi lakos. Sütő házában a szemes hamut nem oltotta ki, melytől aztán a szemét, attól pedig a sütő meggyult s mire segíthették volna a benne levő gazdasági eszközökkel s 17 drb tyukkal együtt teljesen leégett. Legszomorubb az esetben az, hogy az épület biztosítva nem volt s így a kár nem térül meg. Saját kárán tanul az okos, de az okosabb a más kárán. Tanulságos a Kórodi példája s más számtalané, mily könnyen eleje vehető minden nagyobb károsodásnak az által, hogy épületeinket, gazdasági felszereléseinket biztosítjuk.

Új csillag. Múlt vasárnap egy fiatal német csillagvizsgáló egy új csillagot fedezett fel, mely az addig hozzánk legközelebb valónak ismert Mars-nál fényével még közelebb van a földhöz. Most a művelt világ valamennyi csillagvizsgálója feszült figyelemmel vizsgálja az égboltozat ragyogó kisebb-nagyobb csillagait, hogy újabb felfedezésekkel közelebb hozzák azokat földünkhez. E tekintetben nekünk laikusoknak jobb dolgunk van, mert mi a csillagokat csak a szerint vizsgáljuk, a mint 1, 2, 3 vagy 4 csillagos Est-rhazy cognacot ohajunk inni, sőt különböző, épen megfordítva: nem mi hozzuk a csillagokat, hanem a csillagok hozzák minket közelebb a földhöz, minél komolyabb tanulmány tárgyává tesszük azokat.

CSARNOK.

A falra festett ördög.

As imitált honfibuval felpuderezett „juhó” ma az az ambra illat, a mely a magyar ellenzéknel kéjes bódulásba ejt jókat és gonoszokat. Mert tulon tul megvalósult a „függetlenség” mindenfelé. Exlexnek nevezik az ahóztók azt a festett alakot, a melyet a függetlenségi törekvések 31 évi munkája immár életre hívott.

Mi az az exlex?

Bizony az az ellenzéki felfogás szerint nem egyéb, mint tollszabadulás. — Nincs adófizetés, nincs teherhordozás, nincsen stenpli, sem pedig másféle állami jövedék s azonképen állami kiadás sincs.

Óh Exlex! Te bájos ideálja a magyar függetlenségnek! Engedd hosannát zengnem dicsőítésedre, midőn a Haza láthatárán fel tűnik eszményi alakod! Légy üdvöz a magyarok elárvult honában, óh Megváltója az elcsúszott magyar szabadságnak! Hisz te vagy az, a kiért az „önzetlen” magyar ellenzék már 5 hónap óta üt, vág, küzd és vérzik, miglen megszületél! Óh bár csak egy percig engedd, hogy epedő tekintetemet legetthessem a te bájos, tündéri alakodon, isteni szépségeden!

Netene! Mit látok? Hisz szörnyeteg ez, nem tündér!

No édes magyar ellenzékem, tisztellek és imádlak mindörökké örökké. De ha hazfiás küzdelmeidnek ilyen a gyümölcse, nem kérek belőle.

Mert hát ha ugy vagyon, hogy a meghívott Exlex ónagysága protekciója alatt sem adóval, sem más állami kötelezettséggel nem tartozom s vizont az állam sem tartozik fizetni, mi következik ebből? Jó lesz szemügyre venni azt a logikai sorozatot, a mint következők:

Először is, ha az állam nem tartozik fizetni, eo ipso, más sem tartozik neki ingyen szolgálni. Ergó, az állam szolgálatában nincs senki. Az állami és államilag segélyezett községi tanítók, szolgálatban nem lévén, tanítás sincs. — A szolgabírók és más tisztviselők szépen otthon ülnek, vagy a kaszinóban. — Az adótárnok ott hagyja a kasszáját s még a kulcsot sem viheti magával, mert most már semmi köze hozzá. — Katonaság, csendőrség, állami rendőrség szépen haza megy, mert ha lénuung nincs, szolgálat sincs. — Bíróságok, telekkönyvi hatóságok nem léteznek s az aktákat orvkezek hanyják és dézsmálják. — Posta és távirtda hivatalok megszűnnek működni, mert annak közegzei is ma már csak „volt” államhivatalnokok. — Dolánygyárak, sóhányahivatalok sincsenek s a monopolizált készlet azé, a ki hozzá fér. — Fogházak, börtönök lakói vagy benn rekednek, vagy haza sétálnak, a mint a „volt” felügyelő szeszélye hozta. — Csend van az állami vasutakon is, mert nincs sem tisztviselő, sem masinista, ki a gőzöt Budapestre igazítsa. — És így tovább.

Ha tekintjük a második stádiumot, abban a legfoutsabb a főváros lakosságának elpusztulása, a kik hazá nem gyalogolhatnak. Mert már két hét múlva nem lézzen a fővárosban egy betevő falat sem, mivelhogy vasut nélkül bajos odamenni, élelmet bevinni.

Fűzzem még tovább is a logikai következményeket?

No hát ilyen az az exlex édes magyar népem, a melynek erőnek erejével érvényt akarnak szerezni és már szereztek is. Ez az a falra festett ördög, a melyet Okorágtól Verpelétig 143 község tűzött a zászlójára, s követeli a közterhek viselésének beuztatását. De miéрт?

Hát csupán csak azért, mert a hazafiás ellenzék nem engedte meg, hogy az államháztartás céljából, az új esztendőre törvény alkottassék.

És itt eszembe jut az a bibliai esemény, midőn az akkori ellenzékiek, (a farizeusok) azt kérdék az Údvözítőtől, hogy tartoznak-e a császárnak adót fizetni? „Jaj neked Jézus.. — gondolák magukban, „mert ha azt találod, mondani, hogy nem tartoznak, akkor megadja neked a császár. Ha pedig azt mondod, hogy tartoznak, akkor elbán majd veled a nép.”

A mostani ellenzékiek is szakasztott így vélekedtek: Jaj neked kormány! Mert ha az exlex alatt felszeded a jövedékeket és kiszolgáltatod a fizetéseket, akkor vád alá helyeztetel, mint olyan, a ki megszegted az alkotmány sarkalatos törvényeit. Ha pedig kötelességednek eleget nem tévén, tótágnat áll az ország, akkor meg duplán jaj neked!

Csak hogy a magyar kormány sem evett bolondgombát, hanem az Údvözítő bölcseségéhez

hasonlóan így szólt: Nem oda Buda! Adjátok meg a Hazának, a mi a Hazáé, s a Haza is adja meg másnak, a mi a másé!

No hát ezért van a tisztelt ellenzékem, meg a 143 Verpeléten a megszegődött felháborodás, a kik kéznek fizetni vitam et sanguinem, sed avenam non.

É: ezt ók hazafiságnak nevezik?!

— 6.

NYILTÉR.

Távozza Csik-Szeredából mindazon kedves ismerőseimnek, ki től személyesen már el nem búcsúzhattam — irányomban tanusított szives jóindulatukat megköszönve — ez uton mondok istenhozzádot.

Cs.-Szereda, 1899. jan. 10-én.

Fischer Nándor.

*) Az e rovatban közlöttekért az aláíró felelős. Szerk.

Szerkesztői üzenetek.

Karácsony J. igazgató urnak. Csik-Somlyón. A cikket köszönettel vettük, jövő számba közölni fogjuk, mert a mai napról lekéssett. — Mindig szivesen látjuk.

— Csik-Szentmihály. A cikket egy kis simitással közöljük. Személyeskedni nem lehet. Érdemleges cikkekkel mindig szivesen látjuk.

KIADÓ LAPTULAJDONOS:

GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

Sz. 42—1899.

I.

Hirdetmény.

Csik-Szentmárton és Csik-Csekefalva községek, mely 9047 holdat tesz ki, a vadászati jog 6 (hat) egymásután következő évre 1899. évi január hó 29-én délután 2 órakor a két község közös tanácskozási termében nyilvános árverésen bérbé fog adatni.

Az árverési feltételek a körjegyzői irodában megtekinthetők a hivatalos órák alatt Csik-Szentmártonon, 1899. jan. hó 6-án. Csiszér Károly, Gábosi Mihály, körjegyzők.

Boga Bálint, bíró.

1—3

MEGHÍVÓ.

Az alsiki bank részvénytársaság VII-ik évi rendes közgyűlését

1899. január 28-án d. e. 9 órakor

az intézeti helyiségben tartja, melyre a részvényesek ezen uton tisztelettel meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Bizottságok választása a szavazatok számbavételére és jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, az 1898. évi mérleg megállapítása, a nyereség felosztása és a felmentvény megadása feletti határozás.
3. A vezérigazgató 1899. évi fizetésének megállapítása.
4. Négy felügyelő bizottsági tag választása.
5. Netalan beérkező egyéb indítványok esetleges tárgyalása.

Alapszabály kivonat. A közgyűlésen minden részvényes vagy személyesen, vagy meghatalmazottja által gyakorolhatja szavazati jogát, köteles azonban részvényét a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal a pénztárnál letenni.

Az igazgatóság.

Előfizetési felhívás

„Képes Családi Lapok”

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes hetilapra.

A „Képes Családi Lapok” olyan szellemben és irányban van szerkesztve, hogy ifjú és öreg külön s együttvéve élvezettel olvashatja.

A „Képes Családi Lapok” minden évben négy külön beköthető regényt ad ingyenes mellékletül előfizetőinek.

A „Képes Családi Lapok” borítéka szellemes és szórakoztató caevegések, illetve kérdések és feleletek tárháza és így az előfizetők díjtalanul közölhetik gondolataikat az „Előfizetők postájá”-ban.

A „Képes Családi Lapok” előfizetési ára a „Hölgyek Lapja” című divatlappal és a külön beköthető „Regénymelléklet”-tel együtt:

Egész évre 6 frt — kr.
Félévre 3 frt — kr.
Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok” annak, a ki az előfizetési összegét és azonkívül még 80 kr caomagolási és postaszállítási díjat egyszerre beküldi, elismerésül még külön 4 legújabb regényt külföldön ingyen és bérmentve.

A „Képes Családi Lapok” mutatószámokat ingyen és bérmentve küld mindazoknak, a kik eziránt — legczéleszerűbben levelezőlapon — hozzáférnek.

A „KÉPES CSALÁDI LAPOK” kiadóhivatala
Budapest, V., Vadász-utca 14 (Saját házában.)

5—5